

Ngày 17/1, tàu khu trục USS Hopper đã tiến vào vùng biển trong phạm vi 12 hải lý của Bãi cạn Scarborough. Giới chức Trung Quốc hoàn toàn có thể phớt lờ hoạt động của tàu USS Hopper, song phần lớn gay gắt của họ có thể là dấu hiệu cho thấy cộng đồng quốc này đã sẵn sàng đòi đũa trực diện với M.

Bãi cạn Scarborough, cách đảo Luzon của Philippines chỉ 124 hải lý có thể là nhân tố then chốt trong mối quan hệ M-Trung. Mùa Xuân năm 2012, tàu của Trung Quốc và Philippines từng đụng độ tại bãi cạn này. Washington khi đó đã đứng ra làm trung gian thúc đẩy thỏa thuận giữa Bắc Kinh và Manila với yêu cầu hai bên rút lực lượng của mình. Thế nhưng chỉ có Philippines chấp hành điều khoản trong thỏa thuận, và Trung Quốc nghiễm nhiên chiếm quyền kiểm soát Bãi cạn Scarborough, vấn đề lâu được xem là một phần của Philippines song Trung Quốc tuyên bố là nằm trong phạm vi “vùng 9 đũa”. Washington không gây áp lực để đũa bỏ thỏa

thuận mà họ đã đứng ra dàn xếp, và nguyên nhân có thể là để tránh xung đột trực tiếp với Trung Quốc.

Tuy nhiên, chính sách im lặng của Nhà Trắng khi nhìn vấn đề trực tiếp nên nghiêm trọng hơn. Trung Quốc sau đó từng bước gây hấn và gia tăng sức ép ở nhiều vùng biển khác như Bãi Cỏ Mây (Second Thomas) hay quần đảo Senkaku/Điếu Ngư ở biển Hoa Đông thuộc quyền quản lý của chính quyền Nhật Bản. Nói một cách ngắn gọn, những nỗ lực của chính quyền tại Mỹ đã vô tình “bật đèn xanh” cho Trung Quốc có thêm những hành động khiêu khích hấn, và khiến các động minh không khiếm khuyết vai trò lãnh đạo của Washington.

Một trong những hợp ước chính sách thiêu chủng quốc gia Mỹ là ảnh hưởng từ phía Trung Quốc đối với Philippines ngày càng trở nên mạnh mẽ và thậm chí còn có thể vượt Mỹ, quốc gia duy nhất cam kết đảm bảo an ninh cho quốc gia này.

Xét từ tầm ảnh hưởng và thái độ ngày càng quyết đoán, những phần ứng gay gắt của Trung Quốc đối với hệ trình của USS Hopper hoàn toàn là điểu dĩ nhiên. Truy cập thông tin Chính quyền Trung Quốc một mặt lập luận những tuyên bố báo về chế độ “không thể chấp cãi”, mặt khác lại dùng những ngôn ngữ khiêu khích để lên án Mỹ. Tạp chí báo Hoàn cầu, thuộc Nhân dân Nhật báo, cho rằng nếu không thay đổi cách hành xử, Washington sẽ trở thành “kẻ cướp biển cô độc” và “chưa từng sẽ mất thế diên”.

Như thường lệ, Washington phần ứng một cách rất kiêu mạn. Người phát ngôn Lưu Nôm Góc là Trung tá Christopher Logan không trực tiếp đề cập tới hoạt động của tàu USS Hopper mà chỉ nhìn nhận rằng “mọi hoạt động đầu đũa của tiến hành trong khuôn khổ luật pháp quốc tế và nhằm thể hiện rằng Mỹ sẽ đưa tàu biển, máy bay và hoạt động tại bất kỳ đâu mà luật pháp quốc tế cho phép”.

Giới hoạch định chính sách Washington cũng có nhữc tại tàu USS Hopper song cũng không thể kiêu mạn. Một “quan chức Mỹ” được dẫn luận nói rằng đó là một hoạt động “đi lại vô hại” chỉ không phải một chiến dịch báo về từ do hàng hải. Điều này cho phép Bộ trưởng Quốc phòng Philippines Delfin Lorenzana “hợp tình hợp lý” đưa ra tuyên bố rằng họ hoạt động của hệ quân Mỹ, hoạt động không thể xem là xâm phạm chế độ quốc gia Philippines.

Tuy nhiên, USS Hopper có thể không hoạt động tại vùng biển này nếu Manila toàn quyền kiểm soát Bãi cùn Scarborough. Nguyên nhân chính rõ ràng là Trung Quốc. Anders Corr, tác giả cuốn sách vừa xuất bản “Great Powers, Grand Strategies: The New Game in the South China Sea” bình luận: “Mục tiêu của Trung Quốc ở Biển Đông là tăng cường mức độ yêu sách biển với phạm vi tăng đáng kể tích của nó”, và trước tham vọng này, những hoạt động “đi lòi vô hình” sẽ càng phần tác động.

James Holmes, một chuyên gia hiện công tác tại Hội đồng Hài thiện M, trong một bài viết gần đây cho National Interest viết rằng: “Nếu cho rằng việc USS Hopper di chuyển gần Bãi cùn Scarborough chỉ là ‘đi lòi vô hình’ thì ngược lại ta sẽ vô hình chung phản ánh ý nghĩa của các chiến dịch tự do hàng hải, cả thực tại là thực tiễn Trung Quốc có tuyên bố chủ quyền hợp pháp tại bãi cùn này, và đó là cơ sở để thiết lập một vùng chủ quyền 12 hải lý xung quanh đó”.

Trong nhiều năm, các quan chức M đã liên tục khẳng định các chiến dịch tự do hàng hải xung quanh các thực thể mà Trung Quốc chiếm giữ chỉ là “đi lòi vô hình” để tránh kích động Bắc Kinh. Tuy nhiên, điều không may là chiến lược này lại đem đến những kết quả không như mong đợi.

Chính quyền Trump đang thay đổi cách tiếp cận mềm dẻo trong suốt 4 thập kỷ qua đối với Trung Quốc. Sự “chuyển hướng” này được thể hiện rõ ràng trong Chiến lược An ninh Quốc gia và Chiến lược Quốc phòng lần lượt được công bố hai tháng 12/2017 và ngày 19/1 vừa qua. Trong những tuyên bố chính sách quy mô này, Trung Quốc được miêu tả rõ là một đối thủ của Washington.

Mọi thay đổi lịch sử về một chính sách sẽ cần rất nhiều năm để có thể đi vào hiện thực, song theo James Fanell, cựu quan chức tình báo thuộc Hội đồng Thái Bình Dương, hai chiến lược mới rõ ràng là nhằm “thách thức chủ nghĩa bành trướng quá mức của Bắc Kinh”. Trong khi đó, thực tế là giới chức Trung Quốc hoàn toàn có thể phát hiện hoạt động của tàu USS Hopper, song phần ứng gay gắt của họ có thể là dấu hiệu cho thấy cộng đồng quốc này đã sẵn sàng đổi đầu trước đối với M.

Theo “ [National interest](#) ”

Mỹ Anh (gt)